

NAMSLAKSEN 2006

Rapport nr 2 – 2007

Foto: Anton Rikstad (fra laksestudio i Nedre Fiskumfoss)

Redaktør: Fiskeforvalter Anton Rikstad

Forord

Dette er sjette utgave av "Namslaksen", første rapport kom i 2001. Rapporten er tenkt som en årsrapport fra Namsenvassdraget og målgruppen er grunneiere, vall-sammenslutninger, kommuner og fiskere. Som tidligere rapporteres fangstene, oppgangen i laksetrappene, overvåkingen av rømt oppdrettslaks, overvåking av yngeltetthet og merking av laks og sjøaure. Vedlagt følger også resultat fra sjølaksefiske i Namdalen. Det er fortsatt et tankekors at det tas tre ganger så mye storlaks på kilenot i Namdalen enn i Namsenvassdraget.

Denne rapporten er redigert av fiskeforvalter Anton Rikstad. May Britt Gorseth har hatt ansvaret for innsamling og bearbeiding av fangstoppgaver. Takk til Endre Ålberg, Kjell Pettersson, Morten Antonsen og Statens Naturoppsyn v/Even Bjørnes for registrering av andel oppdrettsfisk i elva, til Leif Skorstad og Odd Andersen for skjellprøveinnsamling i Namsenfjorden og til Tor Heggum/Ingrid Moum for innsamling av skjellprøver i Namsen. Videre takk til personalet på Fiskumfoss Kraftstasjon for registrering av fiske-oppgangen i Nedre Fiskumfoss og til Thomas Sandnes ved Kunnskapscenteret for laks og vannmiljø og Jon Nesser/Øystein Ove Solum og for registrering av fiskeoppgangen i Tømmeråsfossen og Formofossen. Felt-Bio v/Hans M. Berger har hatt ansvaret for undersøkelser av yngeltetthet i Namsenvassdraget i 2006. Han har hatt god hjelp av Ragnar Holm, Asle Kierkol, Aksel Håkonsen, Thomas Sandnes og Hallstein Tødås. Resultatene fra elfisket er tatt inn i rapporten. NINA v/Peder Fiske har analysert skjellprøver fra Fiskumfoss, Melhus og Sellægghylla. Videre takkes laksebørsene i Overhalla (G-Sport Overhalla) og Grong (Grong Fritid) for kontinuerlig fangstrapportering gjennom sesongen og ikke minst en stor takk til Jan Harald Augustson som bruker mye av sin fritid til bearbeiding av laksemateriale for prognosering av lakseinnsiget til Namsen.

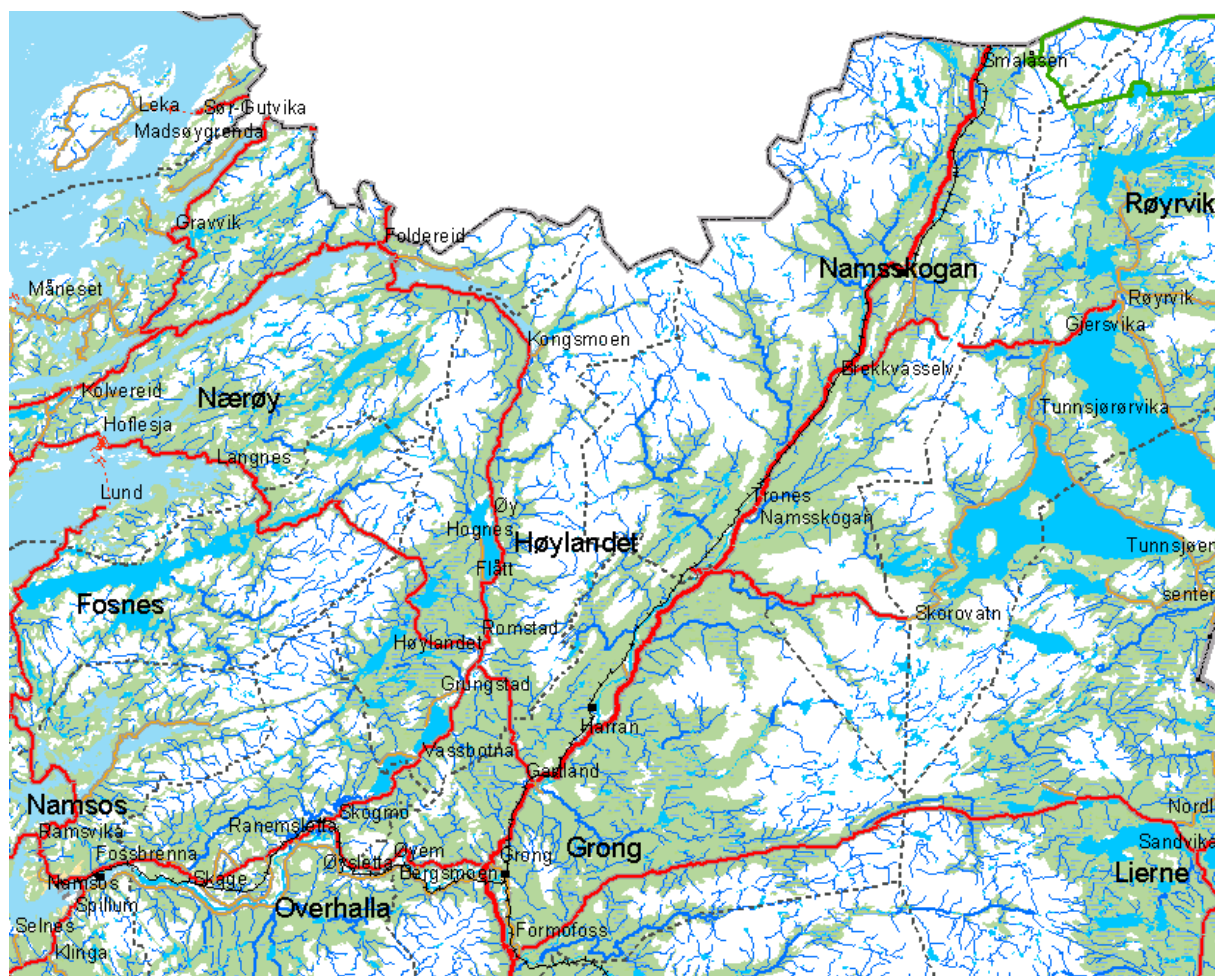
Regjeringa la like før jul 2006 fram "laksemeldinga" til Stortinget. Her er endelig Namsenvassdraget foreslått som **nasjonalt laksevassdrag**. Laksemeldinga behandles forhåpentligvis i Stortinget i vårsesjonen 2007. At Namsen blir nasjonalt laksevassdrag betyr at laksen får en ekstra beskyttelse i forhold til annen virksomhet i vassdraget. Den nasjonale "rødlista" ble også lagt fram før jul. Der er namsblanken oppført som "kritisk trua", dvs den strengeste vernestatus. Vedlagt følger Artsdatabankens info-side om namsblanken.

Steinkjer, jan.2007

Anton Rikstad
fiskeforvalter

Innhold

Forord	2
Innhold	3
Sammendrag	4
Fangst.	5
Overvåking av rømt oppdrettslaks	6
Fiskeoppgang i laksetrappene	8
Sjølaksefiske i Namdalen	9
Ørekyte – en trussel mot laksen?	10
Overvåking av yngeltetthet 2006	12
Prognoser for laksefisket i Namsenvassdraget og sjølaksefisket i Namdal 2006	17
Namsblank	21
FISKEREGLER FOR NAMSEN 2007	22

Fra overvåkingsfiske i september. All villaks ble skjellprøvetatt og satt levende tilbake i elva.

Sammendrag

- ca 5600 laks og 2600 sjøaure ble tatt på stang i Namsenvassdraget i 2005
- dette veide til sammen 22 tonn (vel 10 tonn mindre enn i 2005)
- ca 600 storlaks (over 7 kg) ble fanget i 2006 (1000 storlaks i 2005)
- fangstene av mellomlaks var gode (ca 2000 stk)
- laksens gjennomsnittsvikt var 2,9 kg
- liten vassføring sommeren 2006 (mindre enn halvparten av 2005)
- uke 28 (5-11. juli) var den beste fangstuka
- laksefisket i Grong var bedre enn i Overhalla
- stor lakseoppgang i trappa i Nedre Fiskumfoss (2500 laks og sjøaure)
- middels god lakseoppgang i laksetrappen i Tømmeråsfossen (1380 fisk) og liten oppgang i Formofossen (81 stk).
- 66 tonn laks og sjøaure fanget på kilenot i Namdalen (20 t mindre enn i 2005)
- antall kilenotfiskere er de fem siste år redusert fra 102 til 75
- overvåking av yngeltetthet viser normalt gode tettheter og god rekruttering av laks og aure, men vesentlig høyere tetthet av laksunger i sideelvene enn i Namsen
- prøvefiske viser høyere andel oppdrettslaks (20%) i gytebestanden enn i 2005
- det blir ingen endring av fiskereglene for Namsen i 2007 i forhold til fjoråret, eventuelle endringer kommer fra og med 2008
- prognosene tyder på et bedre storlaksår i 2007 enn året før, forutsatt tilstrekkelig med vassføring i elva
- Namsblanken har fått status som "kritisk trua"

Fangst.

Rettighetshavere og fiskere rapporterte om ca 20 tonn laks og 3 tonn sjøaure i Namsenvassdraget i 2006. Dette er ca 10 tonn mindre enn året før. I antall var det ca 3000 smålaks, 2000 mellomlaks og 600 storlaks. Årsaken til nedgangen er en kombinasjon av mindre lakseinnslag til Namdalskysten og dårlige forhold for fiskeutøvelse, dvs liten vassføring. Vassføringa i Namsen i juni/juli i 2006 var på nivå med tørkesommeren 2002. I 2005 gikk det 2,5 ganger så mye vatn ut Namsen i juni/juli. Tab. 1 viser fordeling av antall laks og vekter i de ulike vektclassene fra 1993 til og med 2006.

Tab. 1. Fordeling av antall laks og vekter i de ulike vektclassene i perioden 1993 – 2006.

Namsenvassdraget- - vektfordeling										
År	Laks								Sjøaure	
	Under 3 kg		3 - 7 kg		Over 7 kg		Totalt		Totalt	
År	Antall	Vekt	Antall	Vekt	Antall	Vekt	Antall	Vekt	Antall	Vekt
1993	3800	6792	1626	7933	1341	12936	7159	30072	4774	3192
1994	3174	5654	1215	5442	793	7717	5471	19777	3427	2299
1995	5878	8427	1483	7422	896	8362	8768	25620	4476	3066
1996	2530	3898	1283	6401	1341	13038	5154	23338	2922	1941
1997	4213	7682	1136	5184	637	5878	5986	18744	2954	2349
1998	3800	5949	2293	12139	587	4965	6677	23043	3552	2814
1999	4420	8022	1279	5771	600	5758	6299	19551	3348	3838
2000	6790	11283	3410	16568	1029	9378	11229	37229	5330	4262
2001	4876	9746	3090	15526	1423	12887	9388	38159	3622	3078
2002	3196	4698	1582	8290	713	6695	5491	19682	2888	1897
2003	5734	10107	2237	10250	955	9538	8917	29895	2261	1973
2004	2823	4480	1932	10031	808	7267	5563	21772	2051	1951
2005	7902	12950	1749	8259	1000	9999	10651	31208	2446	2099
2006*	3025	4523	1891	9176	589	5520	5505	19219	2915	2613

*Dette er minimumstall, laksebørsen viser større fangster enn de offisielle

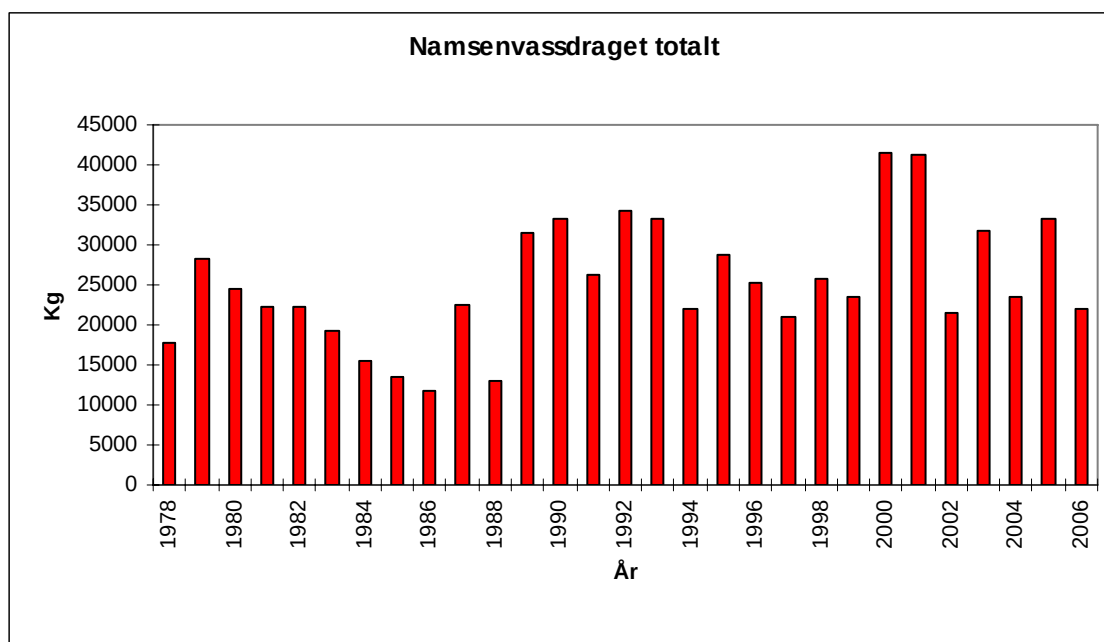

Fig. 1. Lakse- og sjøaurefangster i Namsenvassdraget i perioden 1978 – 2006.

Overvåking av rømt oppdrettslaks

Overvåking av andel rømt oppdrettslaks i gytebestanden har foregått i Namsen siden 1988 og siden 1993 er det registrert også i fiskesesongen (skjellprøver fra Moum/Heggum-vallet). Andel rømt oppdrettslaks i fiskesesongen har alltid vært lavt (0 – 7 %). Andelen i gytebestanden har vært langt høyere og har variert mellom 10 – 70 %. I 2006 var innslaget av rømt oppdrett i gytebestanden ca 20 % (skjellprøver samlet inn på vall nedenfor Fiskumfoss i september/oktober, på Melhusvallet, samt fra garnfiske på Sellægghylla i oktober), noe som er en økning fra 2005 (10%).

I Namsenfjorden er det overvåking fra kilenotfanget laks (Leif Skorstad, Nord-Statland). Prøvetaking i juni-juli viste lav andel oppdrettsfisk. På Utvorda tas skjellprøver av fangsten på garn/kilenot. Her var innslaget rømt oppdrettslaks langt høyere (45%). Sannsynligvis har dette sammenheng med større nærhet til oppdrettsanlegg og større nærhet til kyststrømmen. Som det går fram av figur 2 øker innslaget av rømt fisk sterkt fra juni til august. Dette har nok sammenheng med at hovedinnsiget av villaks foregår tidlig på sommeren.

Tab. 2. Andel oppdrettslaks fanget på Utvorda sommeren 2006 (garn/kilenot).

Vektklasse	Villaks			Oppdrettslaks			Total laks			% Oppdrett (ant)
	Antall	Vekt (kg)	Snv (kg)	Antall	Vekt (kg)	Snv (kg)	Antall	Vekt (kg)	Snv (kg)	
< 3 kg	10	23,8	2,38	11	26,3	2,39	21	50,1	2,39	52,4 %
3- 7 kg	32	133,4	4,17	23	106,3	4,62	55	239,7	4,36	41,8 %
> 7 kg	5	47,7	9,54	4	32,1	8,03	9	79,8	8,87	44,4 %
Sum	47	204,9	4,36	38	164,7	4,33	85	369,6	4,35	44,7 %

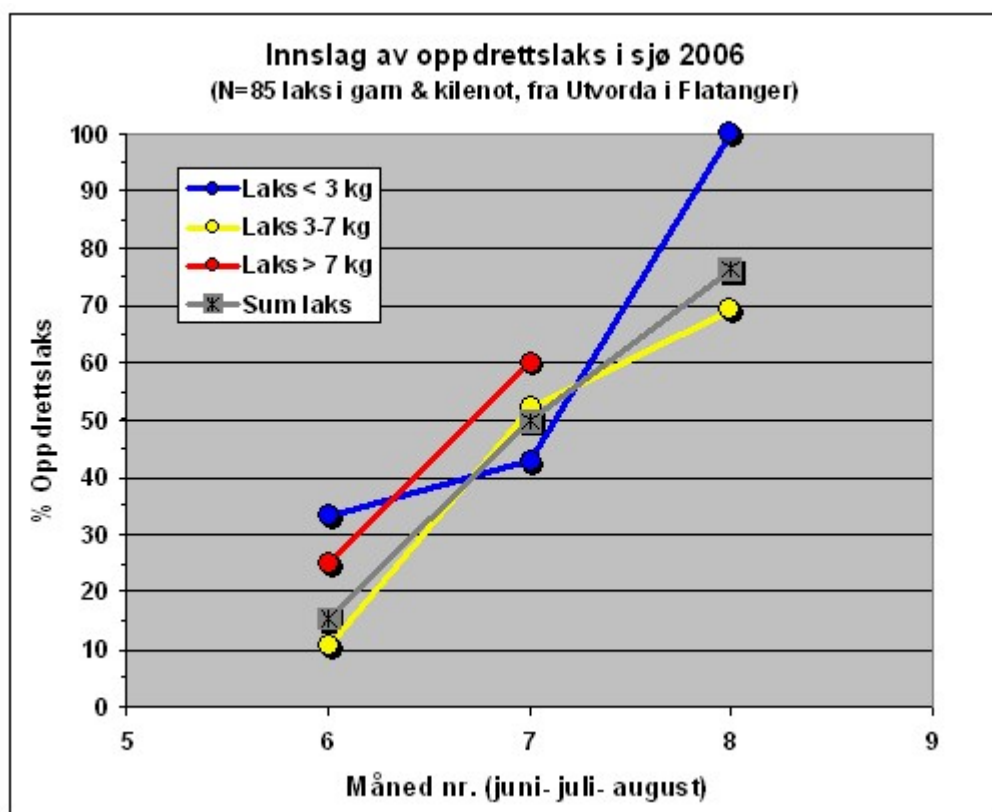

Fig.2. Andel oppdrettslaks fordelt over tid og vektklasser

Oppdrettslaks fanget i nedre Namsen i slutten av september 2006– nederst gjellfisk.

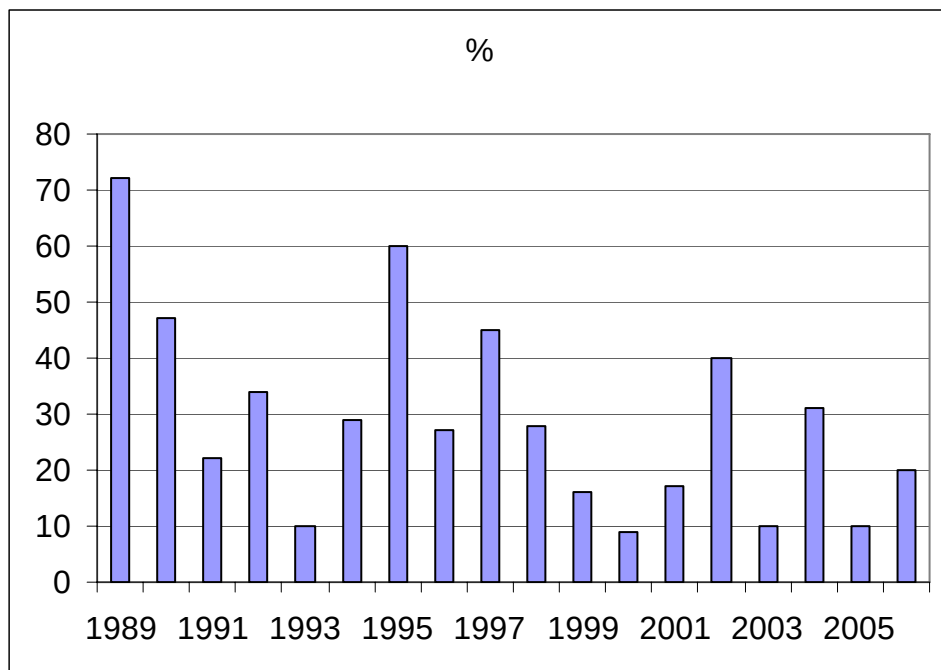

Fig. 3. Andel rømt oppdrettslaks i gytebestanden i Namsen i perioden 1989 – 2006.

Fiskeoppgang i laksetrappene

I laksetrappene i Nedre Fiskumfoss, Tømmeråsfoss og Formofoss er det mekaniske telleapparater som registrerer oppgangen av fisk. I de to førstnevnte trappene er det også videotelling. Oppgangen i Nedre Fiskumfoss var meget god i 2006 med ca 2500 oppvandrende fisk. Fisket ovenfor fossen var også godt (fiske tillatt fram til 15/9). I trappene i Sandøla var det mer moderat oppgang, noe som sannsynligvis skyldes marginal vassføring. Fig.4 og fig.5 viser fiskeoppgangen i trappene.

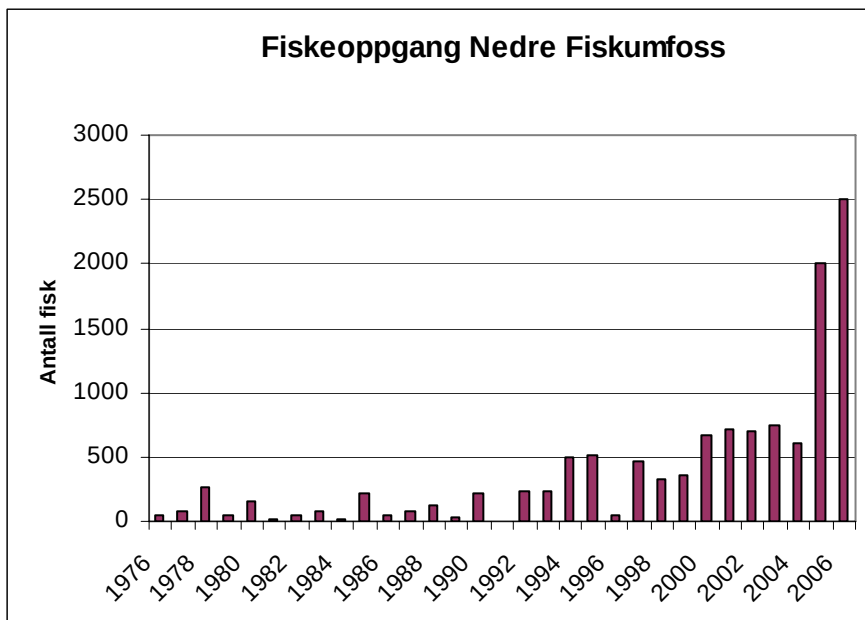

Fig.4. Fiskeoppgang i laksetrappa i Nedre Fiskumfoss

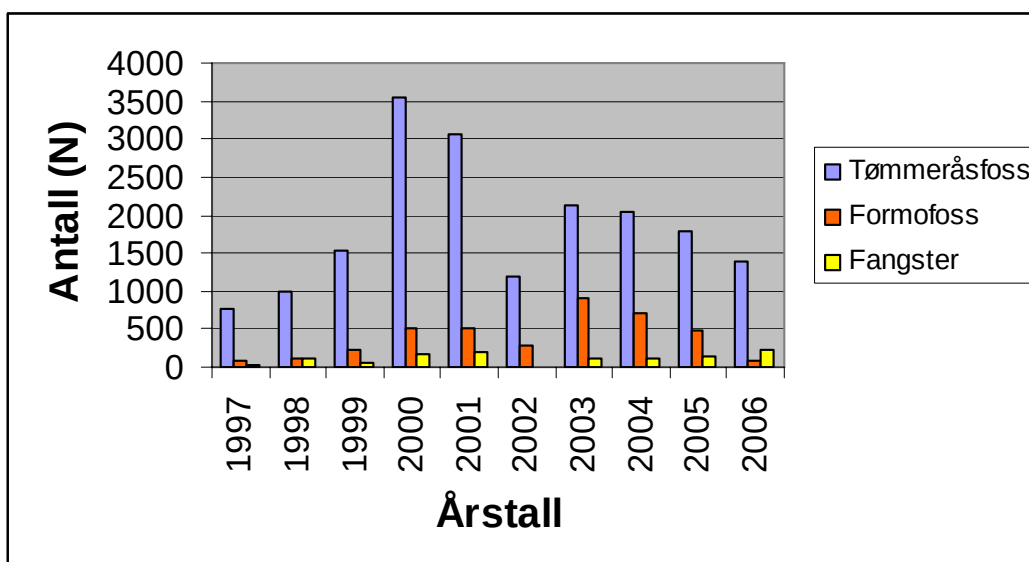

Fig. 5. Lakseoppgang i fisketrappene i Sandøla i perioden 1997 – 2006.

Sjølaksefiske i Namdalen

Det ble fisket ca 62 tonn laks på kilenøter i Namdalen i 2006 (85 tonn i 2005). Av dette var det 1647 storlaks eller ca 1000 flere enn hva som ble fanget i Namsen. De fem siste år har det vært en gradvis nedgang i antall deltagere i sjølaksefisket fra 101 i 2002 til 75 fiskere i 2006.

Tab. 3 Kilenotfiske i Namdalen i perioden 2002 – 2006.

Kommune 2006	Antall fiskere	Antall				Vekt (kg)			
		< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total	< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total
Ilamsos	35	3 615	4 419	902	8 936	7 144	20 942	8 210	36 296
Ilamdalseid	6	546	931	270	1 747	1 137	4 671	2 561	8 369
Flatanger	6	636	769	127	1 532	1 226	3 692	1 105	6 023
Fosnes	10	472	533	179	1 184	1 036	2 480	1 598	5 114
Vikna	9	450	556	141	1 147	998	2 681	1 274	4 953
Ilæroy	9	102	193	28	323	235	918	243	1 396
Total	75	5 821	7 401	1 647	14 869	11 776	35 384	14 991	62 151

Kommune 2005	Antall fiskere	Antall				Vekt (kg)			
		< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total	< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total
Ilamsos	37	9 159	4 185	1 903	15 247	17 455	20 637	18 140	56 232
Ilamdalseid	6	1 240	854	524	2 618	2 605	4 298	4 859	11 762
Flatanger	9	1 227	766	285	2 278	2 528	3 630	2 775	8 933
Fosnes	12	453	264	132	849	929	1 250	1 238	3 417
Vikna	9	400	373	107	880	894	1 757	1 009	3 660
Ilæroy	8	85	107	15	207	184	513	130	827
Total	81	12 564	6 549	2 966	22 079	24 595	32 085	28 151	84 831

Kommune 2004	Antall fiskere	Antall				Vekt (kg)			
		< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total	< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total
Ilamsos	43	4 950	6 679	1 934	13 563	9 876	33 777	16 825	60 478
Ilamdalseid	7	415	734	250	1 399	855	3 777	2 383	7 015
Flatanger	11	922	1 057	201	2 180	1 775	5 147	1 704	8 626
Fosnes	10	512	748	206	1 466	1 099	3 655	1 842	6 596
Vikna	8	228	365	82	675	497	1 717	748	2 962
Ilæroy	9	97	208	21	326	204	1 061	178	1 443
Total	88	7 124	9 791	2 694	19 609	14 306	49 134	23 680	87 120

Kommune 2003	Antall fiskere	Antall				Vekt (kg)			
		< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total	< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total
Ilamsos	44	15 777	5 266	1 740	22 783	31 039	24 632	16 462	72 133
Ilamdalseid	7	1 832	588	248	2 668	3 798	2 891	2 483	9 172
Flatanger	11	1 744	735	278	2 757	3 337	3 345	2 567	9 249
Fosnes	11	2 207	677	232	3 116	4 378	3 243	2 154	9 775
Vikna	9	927	600	165	1 692	2 044	2 778	1 560	6 382
Ilæroy	12	238	146	24	408	462	647	223	1 332
Total	94	22 725	8 012	2 687	33 424	45 058	37 536	25 449	108 043

Kommune 2002	Antall fiskere	Antall				Vekt (kg)			
		< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total	< 3kg	3-7kg	> 7kg	Total
Ilamsos	46	3 774	5 415	1 291	10 480	7 436	27 276	11 319	46 031
Ilamdalseid	7	476	805	210	1 491	1 003	4 221	1 855	7 080
Flatanger	13	766	1 300	328	2 394	1 529	6 421	2 708	10 659
Fosnes	12	769	982	194	1 945	1 565	4 865	1 682	8 112
Vikna	8	449	922	218	1 589	1 022	4 521	1 841	7 383
Ilæroy	15	256	254	42	552	509	1 183	330	2 021
Total	101	6 490	9 678	2 283	18 451	13 064	48 487	19 735	81 286

Ørekyte – en trussel mot laksen?

Ørekyte er en liten karpefisk som opprinnelig ikke hører heime i Namsenvassdraget. For ca 50 år siden ble den spredt over fra Kvesjøvassdraget til øvre Sandølavassdraget. På 1970-tallet ble den også spredt over til Limingen/Tunnsjøen, men ørekyte er foreløpig ikke registrert på lakseførende strekning i Namsen. I 1997 ble ørekyte for første gang observert i Namsvatnet, sannsynligvis overført via tunnell fra Ytre Vekteren. NINA utførte ørekyteregistreringer i øvre Namsen i 2005 og fant da ørekyte nedstrøms en overløpsdam ved utløpet av Namsvatnet. For å forsinke ørekytas videre spredning nedover i Namsen ble overløpsiget rotenonbehandlet sommeren 2006 og flere tusen ørekyte ble fjernet. Ørekyte danner tette bestander og er en næringskonkurrent til annen fisk. I tillegg kan den spre parasitter og sykdom. Den er derfor uønsket i nye vassdrag. Forhåpentlig er den ingen trussel for laksen, da den ikke er særlig strømssterk, men trives best på stilleflytende områder.

Ørekyte kan danne tette bestander på stilleflytende områder

Fra rotenonbehandling av overløpet fra Namsvatnet

Fra kurs i elektrisk fiske ved samløpet mellom Sandøla og Namsen

Overvåking av yngeltetthet 2006

For å koordinere og oppdatere de personene som har drevet laksyngel-overvåking de senere år ble firma Felt-Bio v/Hans Mack Berger innleid for elfiske i 2006. 26 stasjoner ble valgt ut for overvåking. Resultatene følger i tab. og fig. Årsyngel er lite mobile og fordeler seg derfor klumpvis i elva. Flommen i januar 2006 ser ikke ut til å ha slått ut årsyngelen slik enkelte fryktet, det er godt med årsyngel på de fleste stasjonene unntatt i Vesteråa og Trongen (Sanddøla). Fravær av årsyngel av laks i Almåslitjåa skyldes at denne elva først og fremst huser sjøaure. I gjennomsnitt er det 65 årsyngel og 29 eldre laksunger pr 100 m². I tillegg er det i gjennomsnitt 8 årsyngel av aure og 3 eldre aureunger pr 100 m². Tettheten er vesentlig høyere i sideelvene enn i hovedelva (gjelder både laks og aure). Tettheten av eldre laksunger i Bjøra er lav, men det var godt med årsyngel (50 pr 100 m²). Det er fisket kun en stasjon i Bjøra.

Tab. 4. Tetthet av fiskeunger pr 100 m² på ulike stasjoner i Namsenvassdraget

St. nr	Stasjon	St.fork.	LAKS	LAKS	AURE	AURE
			Årsyngel	Eldre	Årsyngel	Eldre
1	Nordelva	No1	18,9	59,2	9,9	6,3
2	Vesteråa	Ve1	0	36,8	0,0	5,2
3	Bjøra v/Homo/Rodum	BjHø1	50,7	1,8	6,0	0,0
4	Namsen, Foss/Melhus	Na1	23,4	23,9	11,5	4,6
5	Øyelva	Øy1	211,7	132,2	26,6	8,6
6	Namsen, Speikan	Na2	54,8	11,3	1,1	0,0
7	Namsen, Knorten	Na3,Sa1	94,3	19,7	0,8	0,0
8	Namsen, Straumen	Na4	84,1	12,8	5,7	0,9
9	Namsen, Fosslund	Na5	95,5	6,7	5,5	2,5
10	Fosslundselva	Fo1	123,6	28,4	36,1	17,0
11	Namsen, Gartlandsneset	Na6	80,4	24	1,3	0,0
12	Namsen, Elstadelva	El1	85,9	65,7	9,7	0,0
13	Fiskumelva	Fi1	29,4	25,7	0,0	19,1
14	Namsen, Nesåa	Ne1	59,1	38,1	2,1	4,8
15	Høyl.vassdr., Eida	BjHø2	313,9	41	3,4	5,6
16	Høyl.vassdr., Nordåa	BjHø3	28,2	68,9	6,5	1,3
17	Høyl.vassdr., Søråa	BjHø4	58,9	46,3	24,5	26,6
18	Høyl.vassdr., Brynna	BjHø5	4,1	79,6	74,8	28,8
19	Høyl.vassdr., Skarlandslitjåa	BjHø6	7,7	25,3	164,9	66,6
20	Høyl.vassdr., Almåslitjåa	BjHø7	0	9,1	454,8	70,2
21	Høyl.vassdr., Råbesa	BjHø8	129,1	16	31,6	19,5
22	Høyl.vassdr., Halbostadbesa	BjHø9	86,9	46,1	100,1	18,2
23	Sanddøla, Litlåa	Sa2, Li1	272,6	92,2	9,1	19,1
24	Sanddøla, Formo	Sa3	65,5	18,4	0,0	0,0
25	Sanddøla, Formomoan	Sa4	27,8	26,3	0,0	9,1
26	Sanddøla, Trongen	Sa5	7,1	52,2	0,0	0,0
Gjennomsnitt			65	29	8	3

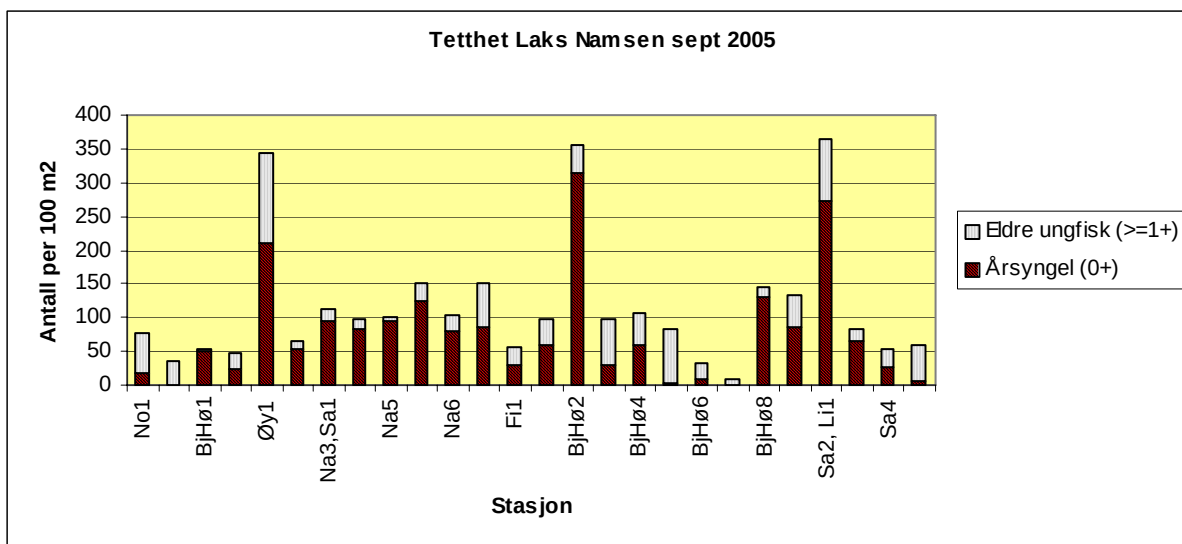

Fig 6. Tetthet av laksunger på 26 stasjoner i Namsenvassdraget.

Fra smoltfangst i Nordelva i april. Smoltfangsten inngår som en del av prognoseringen av lakseinnsiget til Namsenvassdraget. Foto: Espen Hagstrøm

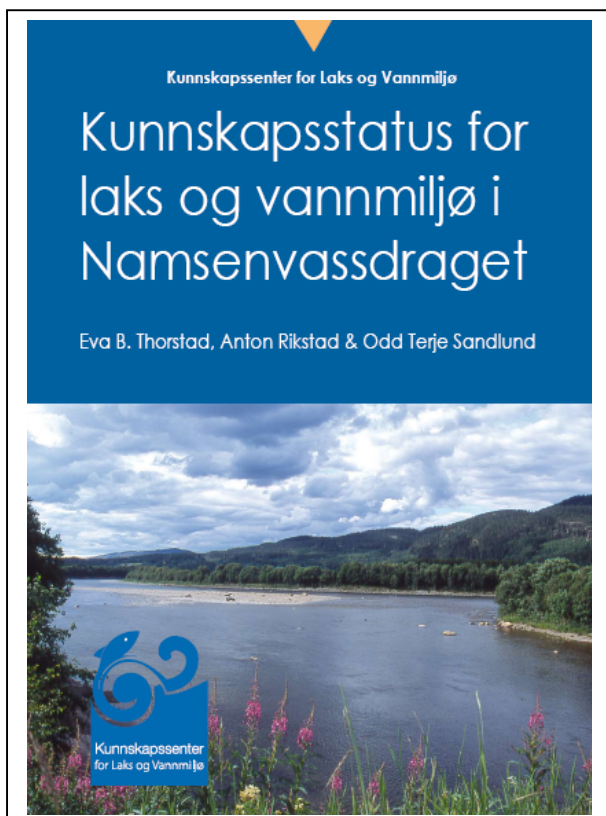

Kunnskapssenter for Laks og Vannmiljø

En samarbeidsarena for forskning, næringsliv, forvaltning og allmennhet

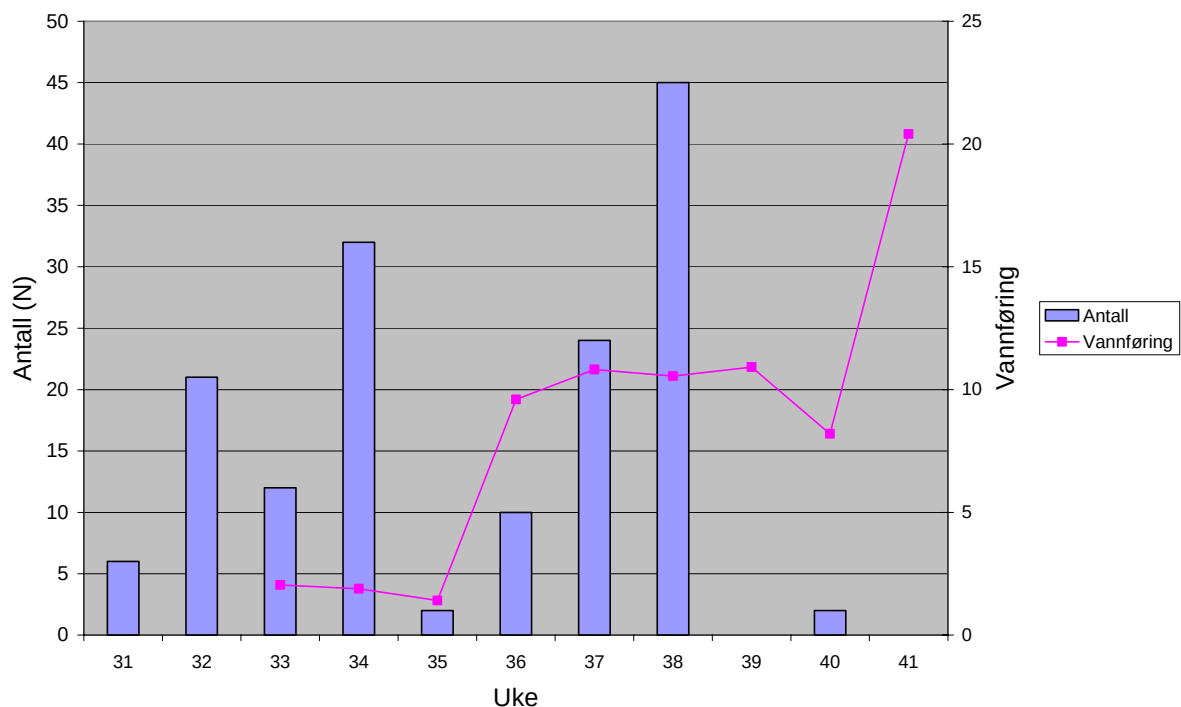
Kunnskapssenter for Laks og Vannmiljø (KLV) har i 2006 gått viktige skritt. De to første bindene i bokserien Kunnskapsserien for Laks og Vannmiljø er klare. Serien gir kunnskap som i riktige hender vil gi bedre betingelser for bestandene av nordatlantisk villaks generelt - og for en av de største og viktigste bestandene - Namsenlaksen spesielt.

Bind en i serien Kunnskapsstatus for laks og vannmiljø i Namsenvassdraget er som en vårflom i mai. Den gir en strøm av nyttig informasjon, lyst og vakkert presentert som en vårgrønn bjørkeli - dette er selve "nasjonalverket" om laksen i Namsen. Først gis fylldige beskrivelser av: vassdraget og nærliggende fjordområder, kraftreguleringene, vannkvalitet og vannføring mm. Deretter gis laksen størst oppmerksomhet. Blant mange viktige områder er utvikling i laksebestanden og hvilke trusler den står overfor er omhandlet. Videre er fangst i sjø og elv, fiskeregler, driftsplaner og de økonomiske ringvirkningene av fisket beskrevet. Oppdrett av laks, ørret og regnbueørret har også fått sin del av innholdet. Du kan ennå bestille boka hos KLV.

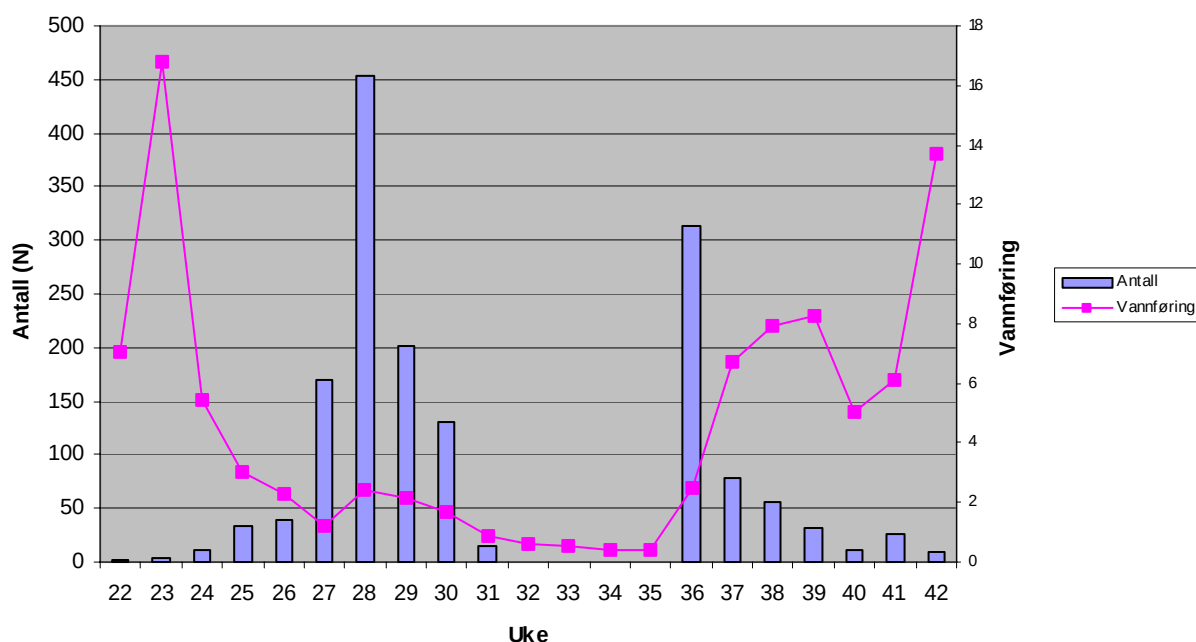

Bind to er en uavhengig oppdatering av kunnskap om lakseoppdrett sin påvirkning på villaksen. Dette er et konfliktfylt tema som involverer flere sterke interesser og som er en gjenganger i faglig og politisk debatt. En rekke undersøkelser og avbøtende tiltak er gjort siden omfanget av lakseoppdrett tok fart på 80 tallet. Best huskes kanskje Villaksutvalgets innstilling NOU1999:9 og at Stortinget i 2003 vedtok første steg i opprettelsen av Nasjonale laksevassdrag og -fjorder. Det er nå åtte år siden det bredt sammensatte Villaksutvalget ga sin innstilling, og den har fram til nå blitt flittig brukt av de fleste med laks i tankene. Stortinget skal trolig i løpet av våren 2007 behandle forslag om nye tiltak for å bevare villaksen, deriblant opprette flere Nasjonale laksevassdrag og -fjorder til beskyttelse mot effekter av lakseoppdrett. På nytt er oppdatert og nøytral kunnskap spesielt viktig og etterspurt. Publikasjonen Interaksjoner mellom lakseoppdrett og villaks: Oppdatering av kunnskapen av NOU 1999:9 er den mest oppdaterte og grundige presentering på norsk av problemområdet. For alle, enten du er næringsutøver, annen beslutningstaker eller miljø- og lakseinteressert er bind to en troverdig og uavhengig kilde til kunnskap. Boken kan enten bestilles hos KLV eller, enklest og gratis, leses på vår hjemmeside www.klv.no.

KLV har vært engasjert av Fylkesmannens miljøvernnavdeling for å utføre registreringer av passerende fisk i fisketrappene i Tømmeråsfossen og Berrefossen. Formålet er å fremskaffe tall for fiskeoppgangen som kan brukes som grunnlag for å vurdere tilstand og utvikling av fiskebestandene i forbindelse med overvåking av nasjonale laksevassdrag. Resultatene vist i figurene under kan gi nyttige tips for den ivrige sportsfisker. De viser når i sesongen og ved hvilke vannføringer det går mest fisk opp i elvene

Figur 7. Oppvandring av fisk i fisketrappa i Tømmeråsfossen i Sanddøla kort overvåkingsperiode i 2006 fordelt på uke. Den tynne linjen viser vannføring (m³/sek.) i samme periode ved NVE's målestasjon ved Trangen. (Uke 34 starter mandag 20. august, uke 28 starter mandag 10. juli, uke 36 starter mandag 4. september og uke 41 starter mandag 8. oktober.)

Figur 8. Oppvandring av fisk i fisketrappa i Berrefossen i Øyensåa i 2006 fordelt på uke. Den tynne linjen viser vannføring ($\text{m}^3/\text{sek.}$) i samme periode ved NVE's målestasjon ved Øyungen. (Uke 23 starter mandag 5. mai, uke 28 starter mandag 10. juli, uke 36 starter mandag 4. september og uke 42 starter mandag 16. oktober.)

Namsenlaksen skal i 2007 på nytt granskes, bestandstørrelse og beskatningsrater er blant flere viktige parameter som skal beregnes ved hjelp av storstilt merking av laks fanget i Namsenfjorden. KLV er en av deltakerne i dette samarbeidsprosjektet, og vi er sikre på at den nye kunnskapen vil bidra til at flere laks kan fanges i Namsen enn om prosjektet ikke ble gjennomført. Du kan bidra ved å sende inn merket fra laksen du (helt sikkert) kommer til å fange til sommeren.

KLV har nå to ansatte. Tomas Sandnes er prosjektleder og Frode Staldvik er daglig leder. I løpet av 2007 vil vi utgi bind tre i kunnskapsserien, det vil omhandle vassdragsreguleringer sine effekter på laksen - også det et aktuelt tema for den lakseinteresserte Namdalingen vil vi tro.

Kunnskapssenter for Laks og Vannmiljø er lokalisert ved HINT sine lokaler i Namsos og vi tar gjerne imot besøk av lakseinteresserte namdalinger -og andre. Vi kan også nås på telefon 41495000 eller via laksesenteret@hint.no - og husk vår nyttige internettside www.klv.no.

Med vennlig hilsen

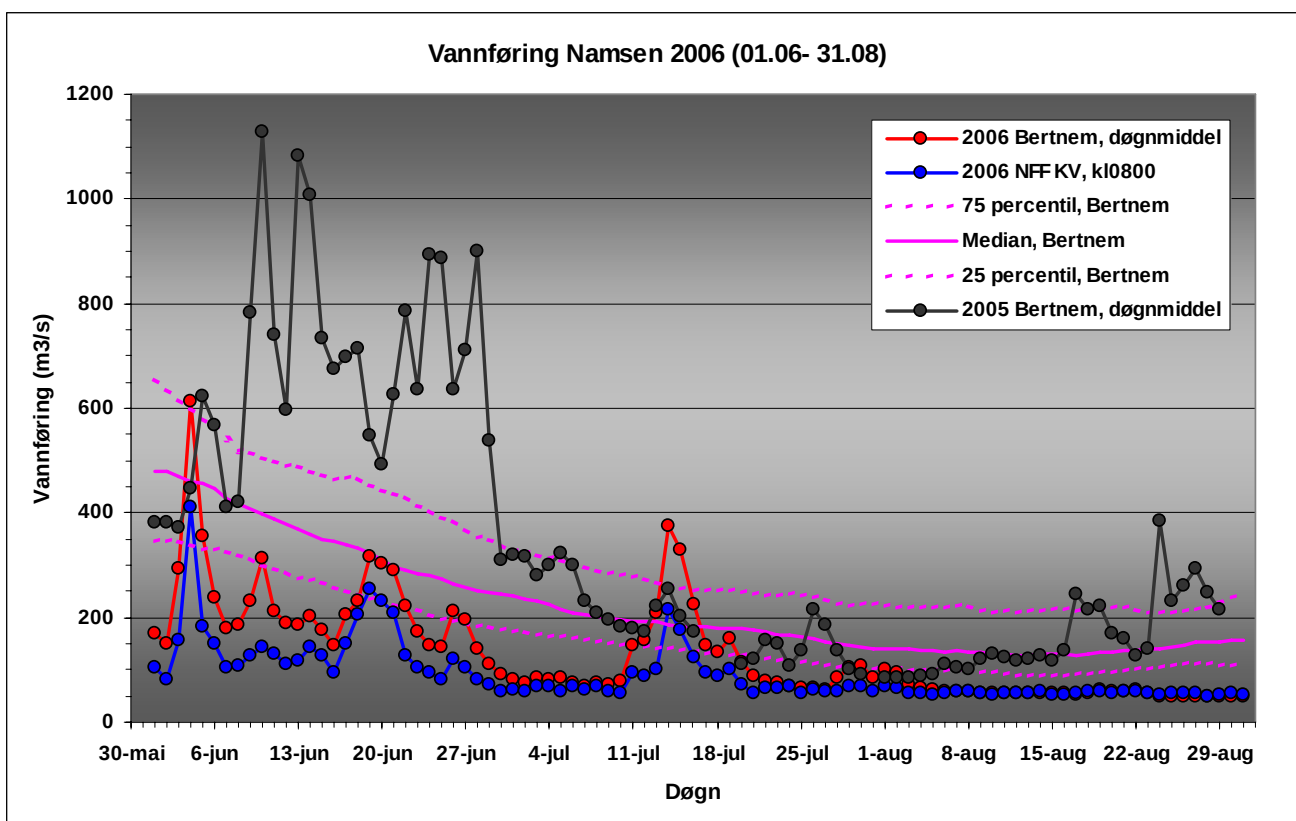
Namsos 01.02.07

Tomas Sandnes og Frode Staldvik

Prognoser for laksefisket i Namsenvassdraget og sjølaksefisket i Namdal 2006

For sesongen 2006 ble laget prognoser for elvefangst av laks i Namsenvassdraget samt for sjølaksefisket i Namdalskommunene Namsos, Namdalseid, Flatanger, Fosnes, Vikna og Nærøy. Disse ble publisert 14.05.2005.

Sommeren 2006 var svært tørr i Namdal, særlig i forhold til sommeren 2005 som var den mest nedbørsrike siden årene 1997 og 2000. Men i 2006 var vannføringen i Namsen elv samlet sett bare 10% større enn i tørkesommeren 2002. I figuren under (Figur 1) er vist 2006-vannføringen i Namsen ved Bertnem i Overhalla og Nedre Fiskumfoss Kraftverk i perioden 01.06- 31.08.

Figur 9: Vannføring i Namsen elv i 2006 og 2005 (01.06- 31.08)

Det framgår at juni 2006 hadde 4 vannføringsøkninger, juli bare 1 vannføringsøkning og august ingen. Elvefangstene stagnerte derfor i Namsenvassdraget i løpet av juli. I hele august var vannføringen gjennomgående bare marginalt over konsesjonsgrensen på 50 m³/s. På denne bakgrunn er 2006- fangsten på vel 20 tonn antakelig ikke et dårlig resultat. I tabell 1 er vist elvefangstprognosen og resultatene for Namsenvassdraget i 2006.

Vektklasse	Antall laks prognosert fanget i NVD 2006					Resultat 2006		
	P00	P05	P50	P95	P100	Laksbørs	Korr. Børs	NVGF
< 3 kg	1800	3500	5100	7200	10000	3050	4045	3025
3-7 kg	1300	2200	3000	3900	5700	1841	2111	1891
> 7 kg	400	700	1000	1300	1900	623	648	589
Tot. vekt (kg)	7800	25900	33000	39500	52500	19233	22252	19219

Tabell 5: Prognose og fangstresultater for elvefisket i Namsenvassdraget 2006

Det foreligger ulike resultater for NVD- elvefangstene for 2006. Laksbørsen summerer til 19233 kg og NVD Grunneierforeningens oppgaver summerer til 19219 kg.

Sammenlikninger mellom laksbørsene og resultatene fra rapporteringen via Fylkesmannen i Nord- Trøndelag indikerer i 5 årsperioden 2000- 2004 at det på laksbørsene i snitt ble rapportert 75,4% av smålaksen, 87,2% av mellomlaksen og 96,4% av storlaksen. Dersom dette fortsatt var tilfellet i 2006, skulle 2006- resultatet i NVD være i nærheten av 4045 smålaks, 2111 mellomlaks og 648 storlaks. Total laksevekt anslås da til 22252 kg. Mest sannsynlig ligger Laksbørsen og NGVF- resultatene for noe lavt, mens de korrigerte børsresultatene sannsynligvis ligger litt for høyt.

Fra Tabell 1 framgår at 2006- elvefangstresultatet på 3000- 4000 smålaks, 1900- 2100 mellomlaks og vel 600 storlaks ligger i nærheten av prognosens P05- verdier, dvs at det før sesongen bare ble ansett for å være 5% sjanse for at elvefangstresultatet ble så lavt som det viste seg å bli. Slik sett er 2006- prognosen en stor overprognosering. Men så lav vannføring som vi hadde i 2006 skal basert på tidligere år statistisk sett bare opptre om lag 1 gang hvert 20. år, dvs med ca. 5% hyppighet. Når slik vannføring allikevel inntraff, ser en at fangstresultatet i 2006 var i ganske god overenstemmelse med 5% sannsynlighetsnivået (P05) i prognosen. Det virker derfor som om det hovedsakelig var meteorologien som ble avgjørende for utfallet i 2006 og ikke det øvrige prognosegrunnlaget:

- **Det var forventet et godt mellomlaksår i 2006 og dette slo til**
- **Det var forventet at det skulle bli et svakere storlaksår i 2006 enn i 2005 og dette slo også til**
- **Det var stor usikkerhet knyttet til smålaksen i 2006, men med brukbar vannføring i 2006 var det allikevel forventet rundt 5000 smålaks. Dette slo ikke til, men 3000- 4000 smålaks i en slik tørkesommer som i 2006 tyder ikke på et svakt bestandsgrunnlag.**

Kilenotfisket i Namdal for 2006 endte i følge Statistisk Sentralbyrå (SSB) på bare vel 62 tonn, fordelt på knappe 12 tonn smålaks, vel 35 tonn mellomlaks og 15 tonn storlaks. Siden 1992 er det bare 1993, 1997 og 1998 som har gitt mindre kvanta. Men i 2006 var det bare 75 rettighetshavere (fiskere) som rapporterte fangster, mot f.eks 104 fiskere i 1997 og 94 fiskere i 1998. Siden 2001 er det vært en jevn årlig nedgang i antall kilenotfiskere som rapporterer til SSB. Det er derfor ikke uten videre lett å tolke 2006- resultatet, fordi fangstene er fordelt på få hender, samtidig som lav vannføring i Namsenvassdraget skulle føre til at en prosentvis større andel av innvandringsbestanden fanges i kilenotfisket sett i forhold til elvefisket. I Tabell 2 er vist prognoser og resultat for sjølaksefisket.

Vektklasse	Ant. laks prognosert i Namdal sjølaksefiske 2006					Resultat 2005
	P00	P05	P50	P95	P100	
< 3 kg	3400	8400	13000	19600	30300	5821
3-7 kg	4500	6600	9200	11900	18300	7401
> 7 kg	1200	1800	2600	3600	4600	1647
Tot. vekt (kg)	49000	70000	96000	128000	163000	62151

Tabell 6: Prognose og fangstresultater for sjølaksefiske i Namdal 2006

Bare resultatet for mellomlaks (3-7 kg) svarte noenlunde til forventningene i 2006 og dominansen av mellomlaksen slo til med nivå P10-P15 i prognosen. Men smålaksen ble tilsynelatende sterkt underprognosert. Av statistikken for elvefangstene i NVD ser en at snittstørrelsen av smålaksen bare er 1.49 kg i 2006. Dette betyr at hele 55% av smålaksen som havner i kilenot ikke holdes tilbake og unnslipper fangst her. Dersom en regner at 50% totalt havner i kilenot med 55% unnslippelse, er bare $0.5 \cdot (1 - 0.55) = 0.225$ (= 22.5%) av innvandret NVD- smålaks fanget i kilenot i 2006. Antas videre at ca. 5000 av nesten 6000 smålaks i kilenotfisket i 2006 hører til i NVD, er bestanden på omlag $5000 / 0.225 = 22000$ smålaks. Tas det i stedet utgangspunkt i elvefangsten på 3000- 4000 smålaks og vi antar at bare 20% av oppvandret laks ble fanges på stang pga den lave vannføringen, kan bestanden anslås til ca. $3500 / ((1 - 0.225) \cdot 0.20) = 22600$ smålaks, dvs. omtrent det samme antallet som ble anslått fra kilenotfisket.

Bestandsmessig er evt. 22000 smålaks noe over middels for NVD og det svake kilenotfisket for smålaks i 2006 synes i stor grad å kunne forklares med den uvanlig lave snittvekten i 2006. Liknende forhold hadde vi 2002, da snittvekten og vannføring var enda lavere enn i 2006. Det ble da registrert fangst på 3200 smålaks i NVD og 6500 smålaks i kilenotfisket. Men det førte ikke til et svakt mellomlaksfiske året etter (2003): På moderat vannføring ble fanget mer enn 2200 mellomlaks i NVD og vel 8000 mellomlaks i kilenotfisket. Smålaksbestanden kan derfor likevel vært brukbar i 2002.

1647 stk. storlaks (> 7 kg) ble rapportert fra (bare) 75 kilenotfiskere for 2006. Det er det svakeste resultatet siden den dårlige perioden i årene 1997, 1998 og 1999. Tar vi hensyn til at skjellprøvene fra NVD indikerte at hele 40% av laks > 7 kg aldersmessig bare var 2 sjøvintre, tyder dette på at mindre enn 1000 laks med alder 3 og 4 sjøvintre ble fanget i kilenotfisket. I NVD- fangstene på vel 600 stk vil en tilsvarende beregning gi ca. fangst på bare 350 stk. med alder 3 og 4 sjøvintre. Etter at vi fikk det nesten katastrofalt lave resultatet for smålaksen i 2004 (2800 stk i NVD) og det moderate resultatet for mellomlaks (1775 stk. på svært gunstig vannføring) i 2005, kan storlaks- resultatet i 2006 nettopp være i tråd med de ventete ettervirkningene av den antatt høye smoltdødeligheten våren, sommeren og høsten 2003.

Utsiktene for mellomlaksen og storlaksen i 2007:

Fangstene av smålaks og mellomlaks i 2006 gir klare indikasjoner på utsiktene for mellomlaks og storlaks i 2007:

- For laks 3-7 kg vil det mest sannsynlig bli et omtrent middels år både i sjøfisket og elvefisket. Dersom det blir høy sommervannføring i NVD blir sansynligvis fisket her over middels, mens lav vannføring gir mye svakere fiske i denne vektklassen. I

kilenotfisket kan det bli det omvendt, dersom ikke antall kilenotfiskere endrer seg vesentlig igjen.

- Fisket av laks > 7 kg vil derimot bli bedre enn i 2006. På høy vannføring kan 1000 laks eller mer være mulig i NVD, men lav vannføring bør uansett gi et bedre resultat enn de ca. 600 stk som ble fanget i 2006. I kilenotfisket forventes igjen > 2000 storlaks, dersom det ikke skulle bli særlig høy vannføring i NVD i sommer. Da er < 2000 storlaks igjen både mulig og sannsynlig.

Utsiktene for smålaksen 2007:

En av de tydeligste erfaringer som er gjort med lakseprognosene i Namsenvassdraget i årene 2000- 2006 er at det er smålaksen (eller 1- sjøvinters laksen) som er vanskeligst å forutsi. Variasjonene i rekrutteringen, totaloverlevelsen i hav og herunder vekstraten i hav, gir store utslag i fangstene fra år til år. I tillegg spiller også oppvandringsforholdene inn: høy vannføring i NVD gjør at en forholdsvis mindre andel tas i Namsenfjorden. Lav vannføring i NVD gir høyere fangstandel i Namsenfjorden. Derfor er det også en betydelig meteorologisk dimensjon i prognosene. I tillegg kan svak vekst i sjø gi utslag av den type vi ser i 2002 og 2006: Mer enn 50% av 1- sjøvinters laksen slipper gjennom kilenotmaskene på grunn av lav snittstørrelse slik at samlet sett < 25% tas i kilenot, mens tilsvarende mer da kan fanges i elvefisket.

Det er gjort noen observasjoner i løpet av 2006 med mulig betydning for smålaksen i 2007:

- Det var i sum høy andel av 2+1 laks fra 2002- generasjonen i skjellprøvene fra NVD, - hele 9%. Vanligvis ligger denne på et lavere nivå (< 5 %). Dette kan tolkes slik at det er god rekruttering fra 2002- generasjonen, og dette kan, - hvis overlevelsen i sjø også er brukbar, gi en god bestand av den viktige 3+1 smålaksen i 2007.
- Denne indikasjonen kan også være i overensstemmelse med den registrerte aldersfordelingen av N=50 smolt fra utgangen våren 2006: hele 90% stammet fra 2002- generasjonen. Dette er den høyeste andel som er målt for noen generasjon siden disse undersøkelsene startet i 2002. Men dette er en usikker observasjon fordi undersøkelser bare ble gjort på 1 lokalitet i NVD (Nordelva).

Men dersom de to positive observasjonen mht grunnlaget for 2007- innvandringen av 1- sjøvinters laks evt. skal få full effekt, må dette ha blitt fulgt opp med høy sjøoverlevelse fra 2006 til 2007.

Harstad, jan. 2007

Jan Harald Augustson

Namsblank

Opplysninger om arten

Vitenskapelig navn: *Salmo salar* Namsblank

Norsk navn: Laks, **Namsblank**

Author: Linnaeus 1758

Artsgruppe: Fisker

Hovednaturtyper: Ferskvann

Grov inndeling av påvirkningsfaktorer:

Arealpåvirkninger unntatt i skog/jordbrukslandskap

Rødlistevurdering 2006

Kategori Rødlista 2006: CR

Kriterier Rødlista 2006 (IUCN): B1ab(iii)

Kriterier Rødlista 2006 (utvidet brukt i Norge): B1a(i,ii)b(iii)

Kriteriedokumentasjon: Namsblank er en relikte laksestamme som bare finnes på ei ca 140 km lang elvestrekning i øvre deler av Namsenvassdraget i Nord-Trøndelag. Denne strekningen dekker et areal på rundt 10.000 dekar (10 km²). Bestanden av namsblank synes å ha gått betydelig tilbake. Tidlig på 1950-tallet ble det antatt at det hadde vært en sterk tilbakegang i denne bestanden i løpet av de siste åra. I perioden 1978-1980 var forholdet mellom namsblank og aure på to steder i vassdraget henholdsvis 49/51 og 38/62. Ved en undersøkelse på 31 steder i vassdraget i 2001/2002, var forholdet mellom de to artene 5/95. På de to stedene med mest namsblank utgjorde den henholdsvis 16 og 24 % av totalen. Ved en undersøkelse i 2005 ble det funnet at namsblank utgjorde 10 % av garnfangstene i terskelbassenger og 9 % av elfiske-fangstene på mer strømksterke områder. Den kraftige reduksjonen i bestanden av namsblank tidlig på 1950-tallet kan ha sammenheng med reguleringen av Namsvatn i 1948, som ga en minste vannføring på 3 m³/sek ut fra Namsvatn. Dette ga reduserte strykområder og mindre oppvekstområder for namsblank, særlig på vinteren. Bygging av flere terskler har også gitt mindre strykområder i elva. I løpet av 1990-tallet ble ørekyte innført til hovedvassdraget av Namsen, og tidligere er denne karpfiskarten innført til andre deler av vassdraget. Dette kan representere en ytterligere trussel mot namsblanken. En framtidig trussel for denne laksestammen kan også være *G. salaris*, som kan spre seg til vassdraget med mennesker (padlere, fiskere etc). Denne parasitten finnes i Vefsna like nord for Namsen. For øvrig er det bygd laksetrappet både i Nedre og Øvre Fiskumfoss, og anadrom laks kan nå vandre opp til Aunfoss. Denne strekning på ca 10 km har også namsblank, noe som gjør introduksjonen av anadrom laks uheldig.

Årsak til endring av Kategori: Det er framskaffet ytterligere dokumentasjon etter 1998 til at denne laksetypen kan Rødlistes (se under)

Bestandsfakta brukt for rødlistevurderingene

Generasjonslengde: 6,0

Utbredelsesområde(km²): 10,0

Forekomstareal(km²): 10,0

Pågående populasjonsnedgang 30-50% siste tre generasjoner, minimum 10 år

Faktainformasjon

Antatt andel av europeisk bestand: > 50 %

Antatt andel av global bestand: > 50 %

Nåværende bestand som antatt % av max. bestand etter 1900: 50 - 90 %

Oppføringer på internasjonale konvensjonslister: Bern3,

Tilleggsinformasjon

Habitat: Rennende vann, Høyt pH i vann (pH > 6,0), Middels strømhastighet, Sterk strømhastighet

Påvirkningsfaktorer: Oppdemming, Vannstandsregulering, Vannløpsendring (flomhindring, kanalisering, utretting, moloer mm.)

Referanser:

Berg, M. 1953. A relict salmon, *Salmo salar* L., called "småblank" from the river Namsen, North-Trøndelag. Acta Borealia, Acta Scientia. 6:

Berg, O.K. 1981. sammenligning mellom utbredelse, bestands- og vekstforhold hos småblank (*Salmo salar*) og aure (*Salmo trutta*) ovenfor Øvre Fiskumfoss, Namsen. Hovedoppgave i zoologi ved Universitetet i Trondheim.

Direktoratet for naturforvaltning. 1999. Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998. DN-rapport . 1999-3: 128-129.

Hertzberg, K. & Taubøl, T. 1997. Revisjon av norsk rødliste for ferskvannsfisk. Østlandsforskning-rapport. 31: 1-54

Rikstad, A. 2004. Overvåking av Namsblank, dvergaksen fra Øvre Namsen. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Rapp 1-2004: 15

Thorstad, E., Sandlund, O.T., Heggberget, T.G., Finstad, A., Museth, J., Berger, H.M., Hesthagen, T. & Berg, O.K. 2006. Ørekyt i Namsenvassdraget: utbredelse, spredningsrisiko og tiltak. NINA rapport . 155:

FISKEREGLER FOR NAMSEN 2007

Sammendrag av gjeldende lov og forskrifter, samt lokale regler vedtatt av Namsenvassdragets grunneierforening og kommunene.

Lakseførende strekning.

Namsen er definert som lakseførende fra Namsos til Aunfossen, Nesåa til Iskvernfossen, Høylandsvassdraget til og med Øyvatnet, Sandøla til Bergsfossen og Nordelva til Svalifossen.

Fiskesesong.

Fisket starter 15. mai i Høylandsvassdraget (Bjøra og Søråa). I resten av vassdraget starter fisket 1. juni. Siste fiskedag er 31. august. Unntatt er Sandøla på strekningen mellom Øvre Tømmeråsfoss (hengebrua) til og med Bergsfossen, Namsen mellom Nedre Fiskumfoss og Aunfoss og Nesåa opp til Iskvernfossen, hvor fisket kan foregå til og med 15. september. I Namsen nedenfor Homstad – Mælen (gamle ferjeleie) er fisket etter sjøaure utvidet til og med 15. september. Under utvidet sjøaurefiske er det utsetningsplikt for vill gytelaks.

Redskapsbruk.

Fiske etter laks og sjøaure er kun tillatt med stang og håndsnøre. Tillatte agn er sluk, spinner, wobblers, mark og flue. For sluk og wobbler er det tillatt med inntil tre treblekroker. Reke er forbudt. Det er forbudt å fiske på en slik måte at fisken sannsynligvis vil krøkes. Redskapen skal ikke forlates under fisket. Ved fiske fra land er det tillatt å bruke en stang pr person og inntil to agn pr stang. Ved båtfiske er det tillatt å bruke inntil to stenger/håndsnører pr båt, men bare ett agn pr stang. Ved tradisjonelt "harlingfiske" er det tillatt å nytte inntil tre stenger pr båt.

Døgnkvote.

Døgnkvoten er 5 laks. For Namsen kan 2 laks av kvoten være større enn 7 kg. Når kvoten er fanget, skal fisket avsluttes inntil nytt fiskedøgn starter. Kvoten følger fiskekortdøgnet, for ukekort og sesongkort gjelder datodøgnet. Kvoten gjelder for den enkelte fisker og kan ikke overføres til andre. Sjøaure er unntatt fra kvotebegrensning.

Fredet fisk.

Vinterstøing av laks (oppstoddo, gammellaks) og laks/sjøaure mindre enn 35 cm er fredet. Hvis slik fisk fanges skal den skånsomt settes ut igjen. Naturen skal sjøl bestemme om den vil overleve. Bruk håv, ikke klepp.

Fredningssoner.

Det er fredningssoner hvor alt fiske er forbudt 50 meter ovenfor og 50 meter nedenfor alle fisketrapper. I innsjøene er det fredningssoner for garnfiske 200 meter fra innløps-/utløpsos og for øvrig 50 meter fra gytelakk/elv.

Fiske i innsjøer.

Det vandrer laks og sjøaure gjennom Eidsvatn, Grongstadvatn og Øyvatn. I disse innsjøene er det kun tillatt å fiske laks/sjøaure med stang/håndsnøre. Ved isfiske er det utsetningsplikt for laks. For fiske etter innlandsfisk er det i tillegg til stang/håndsnøre tillatt å bruke garn og oter (egne bestemmelser om tidspunkt og maskevidder).

Motorferdsel.

Det er ikke tillatt å nytte båt med motor i gang til utøvelse av fiske i elva, motor er kun tillatt å bruke for opptransport. Kommunen kan dispensere fra dette i spesielle tilfelle.

Syk fisk/desinfisering.

Eventuell syk fisk som påtreffes i elva leveres Mattilsynet. All fiskeutrustning og ev. annet utstyr (kano, båt, redningsvester og lignende) som har vært brukt i andre vassdrag, skal desinfiseres før bruk i Namsenvassdraget. Alle som fisker i Namsenvassdraget skal ha desinfeksjonsoblat for gjeldende år. Desinfeksjonsattest fra annet vassdrag gjelder også i Namsen.

Å sette tilbake fisk er ikke forbudt, for eksempel når du får en stor, brun gytelaks i august, men det er viktig at det gjøres riktig. Bruk håv i stedet for klepp. Ta ikke fisken ut av vatnet og ikke berør gjellene. Fukt hendene og løsne kroken raskt og varsomt. Stor og brun gytefisk i august er dårlig matfisk, men et verdifullt bidrag til å føre lakse-slektene videre. SKITT FISKE.